

**Příspěvek k poznání brouků čeledi Chrysomelidae (Coleoptera)
Čech, Moravy a Slovenska**

**Contribution to the knowledge of the family Chrysomelidae (Coleoptera)
from Bohemia, Moravia and Slovakia**

Petr ČÍŽEK¹⁾, Jiří HEJKAL²⁾ & Jiří STANOVSKÝ³⁾

¹⁾Nádražní 55, CZ-564 01 Žamberk

²⁾Wolkerova 711/48, CZ-358 01 Kraslice

³⁾Na výspě 18, CZ-704 00 Ostrava-Výškovice

Faunistics, bionomy, Coleoptera, Chrysomelidae, Bohemia, Moravia, Slovakia

Abstract. In this contribution the records of 71 rare or little known species of the family Chrysomelidae from Bohemia, Moravia and Slovakia are given. *Cryptocephalus planifrons* Weise, 1882 is new for Slovakia, *Chrysolina reitteri* (Weise, 1884), *Chrysolina didymata* (Scriba, 1791) and *Chaetocnema major* Jacquelin du Val, 1852 are the first confirmed records from Slovakia.

V tomto příspěvku uvádíme zajímavé a nové nálezy mandelinkovitých brouků z území Čech, Moravy a Slovenska. Jde o údaje získané jednak vlastními sběry, jednak determinací materiálu dalších sběratelů.

MATERIÁL A METODIKA

Determinace byla provedena podle Mohra (1966) s přihlédnutím k pracem Warchalowského (1971, 1973, 1978) a Grujeva & Tomova (1984, 1986). Nomenklatura byla použita dle Strejčka (1993).

Rozšíření jednotlivých druhů bylo převzato dle Borowiece (1984) (Donaciinae) a dále dle práce Burakowski et al. (1990), Warchalowski (1973, 1978), Grujev & Tomov (1984, 1986) a Wegrzecki (1963) (*Chaetocnema*). Lokalitám jsou přiřazena čísla čtverců podle Nováka (1989) doplněná o zkratky zemí z dalšího odstavce [např. (B-5861) znamená, že lokalita leží v Čechách ve čtverci 5861].

V článku je použito zkratk: B - Bohemia, M - Moravia, S - Slovakia, ČR - Česká republika, SR - Slovenská republika, C. - Čížek, H. - Hejkal, St. - Stanovský.

Mimo autory se na determinaci či revizi determinace některých druhů podíleli: pan Josef Suchý z Plzně, pan Dr. Jaromír Strejček z Prahy a pan Ing. František Kantner z Lípí u Českých Budějovic, za což jim patří náš dík. Za zapůjčení materiálu k determinaci patří náš dík těmto sběratelům (uvedeno bez titulů): Petr Bulirsch, Lovosice; Petr Boža, Ostrava; Milan Černoch, Havířov; Ladislav David, Hradec Králové; Rostislav Fornůšek, Olomouc; Ivan Halaša, Martin; Jaroslav Jelínek, Choceň; Ivo Jeniš, Náklo; Jiří Kajfoš, Ostrava; Libor Klíma, Ostrava; Jiří Kolibáč, Brno; Luboš Koloničný, Ostrava; Milan Kuboň, Ostrava; Marion Mantič, Ostrava; Josef Mertlík, Hradec Králové; Miroslav Mikát, Hradec Králové; Libor Mikulénka, Třemešná ve Slezsku; Jiří Nežerka, Třinec; Kamil Orszulík, Frýdek-Místek; František Paikert, Opava; Jaroslav Prouza, Hradec Králové; Karel Rébl, Nové Strašecí; Květoslav Resl, Uherský Brod; Tomáš Sítek, Ostrava; Stanislav Skalický, Ústí nad Orlicí; Radim Šigut, Paskov; Ivo Tětlál, Plzeň; Jiří Vávra, Ostrava; Josef Voda, Týniště nad Orlicí.

PŘEHLED DRUHŮ

1. *Plateumaris braccata* (Scopoli, 1772) - Běleč (B-5861), 25.5.1986, 1 ♀, J. David lgt., C. det. et coll.; Lázně Bělohrad (B-5559), 4.7.1976, 3 ♀, J. Šulc lgt., C. det. et coll.; Tvrdošovice (S-7479), 2.6.1984, 1 ♂, Koloničný lgt., St. det. et coll.; Kamenín (S-7781), 1.6.1983, 1 ex., Klíma lgt. et coll., St. det.; Martovce (S-8174), 28.5.1993, 7 ♂♂, 4 ♀, C. lgt., det. et coll., na *Phragmites communis*.

Rozšíření: Evropa, západní Sibiř, severní Kazachstán, v ČR mizející druh.

2. *Donaciella tomentosa* (Ahrens, 1810) - Zatín (S-7597), 10.6.1990, 1 ex., J. Pávek lgt., H. det. et coll.; 3.-6.7.1993, více ex., C. lgt., det. et coll., smykem v mrtvém ramenu Latorice. Rozšíření: Evropa, Sibiř, Kazachstán, Uzbekistán, na Slovensku řídký, lokální druh.

3. *Donacia brevicornis* Ahrens, 1810 - Sulkov (B-6245), 2.7.1991, 1 ex., H. lgt., det. et coll., na *Schoenoplectus lacuster*.

Rozšíření: Evropa, v ČR vzácný.

4. *Donacia dentata* Hoppe, 1795 - Hlavno (B-5841), 14.7.1990, 12 ex., H. lgt., det. et coll.; Ostrava-Třebovice (M-6175), 15.6.1975, 11 ex., St. lgt., det. et coll., na *Potamogeton natans*; Paskov (M-6275), 12.7.1991, cca 60 ex., Vávra lgt. et coll., St. det.; Zatín (S-7597), 3.-6.7.1993, masově, C. lgt. et det., na *Sagittaria sagittifolia*.

Rozšíření: Evropa, západní Sibiř, v ČR a SR řídký druh, někdy hromadně.

5. *Donacia impressa* Paykull, 1799 - Sulkov (B-6245), 2.7.1991, 10 ex., H. et Těšál lgt., H. det. et coll., na *Schoenoplectus lacuster*.

Rozšíření: Evropa, Sibiř na západ od Bajkalu, v ČR řídký druh.

6. *Donacia obscura* Gyllenhal, 1813 - Vysoké Tatry, Jamské pleso (S-6885), 18.7.1989, 8 ♂♂, 4 ♀, C lgt., det. et coll., na *Carex* sp.

Rozšíření: palearktický druh, pro oblast Vysokých Tater typický.

7. *Donacia sparganii* Ahrens, 1810 - Bělá pod Bezdězem (B-5454), 5.7.1979, 1 ex., Hanousek lgt., St. det. et coll.; Dasnice (B-5841), 13.7.1990, 17 ex., 17.7.1990, 4 ex., 3.8.1990, 14 ex., H. lgt., det. et coll., v řečišti Ohře na splývavých listech *Sparganium simplex*, ojediněle na listech *Sagittaria sagittifolia*; Kynšperk nad Ohří (B-5841), 17.7.1990, 4 ex., H. lgt., det. et coll., v ústí slepého ramena Ohře na splývavých listech *Sparganium simplex*.

Rozšíření: severní a střední Evropa, Sibiř západně od Bajkalu, v ČR řídký druh.

8. *Donacia crassipes* Fabricius, 1775 - Dasnice (B-5841), 13.6.1989, 19 ex., 13.7.1990, 6 ex., H. lgt., det. et coll., na *Nuphar luteum*; Kynšperk nad Ohří, Graserův Mlýn (B-5841), 17.7.1990, 1 ex., H. lgt., det. et coll., v řečišti Ohře na splývavém listu *Sparganium simplex* v blízkosti *Nuphar luteum*; Kynšperk nad Ohří (B-5841), 30.5.1992, 10 ex., H. lgt., det. et coll., na *Nuphar luteum*; Ostrava-Třebovice, rybník Štěpán (M-6175), 12.6.1980, 6 ex., St. lgt., det. et coll., na *Nuphar luteum*.

Rozšíření: Evropa, Sibiř na západ od Bajkalu, v ČR dost rozšířen, výrazná vazba na *Nuphar luteum*.

9. *Zeugophora scutellaris* Suffrian, 1840 - Hustopeče nad Bečvou (M-6473), 20.9.1993, 1 ex., St. lgt., det. et coll.; Kamenica nad Hronom (S-8178), 10.5.1981, 1 ex., 26.4.1983, 1 ex., Klíma lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: Evropa, Sibiř, v ČR a SR řídký druh nížin.

10. *Oulema erichsoni* (Suffrian, 1841) - Loučná nad Desnou (M-5968), 25.6.1989, 1 ex., Jeniš lgt. et coll., C det.; Karlov (M-5969), 10.6.1989, 1 ex., Jeniš lgt., C. det. et coll.
Rozšíření: Evropa, Sibiř, v ČR velmi řídký, jednotlivě se vyskytující druh.

11. *Oulema tristis* (Herbst, 1786) - Moravský Písek (M-7069), 24.8.1983, 1 ex., Bulirsch lgt., St. det. et coll.

Rozšíření: střední a jižní Evropa, Sibiř, Japonsko, v ČR velmi řídký druh.

12. *Labidostomis tridentata* (Linnaeus, 1758) - Týniště nad Orlicí (B-5862), 21.5.1987, 4 ex., Voda lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Třemešná ve Slezsku (M-5771), 6.7.1986, 1 ex., Mikulanka lgt., St. det. et coll., Kantner rev. det.

Rozšíření: Evropa, Sibiř, severní Mongolsko, severní Čína, v ČR po celém území jednotlivě.

13. *Smaragdina flavicollis* (Charpentier, 1825) - Ústí nad Orlicí (B-6064), 7.6.1985, 3 ex., Skalický lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Závod (S-7468), 22.6.1993, 6 ex., St. lgt., det. et coll., na mladých *Alnus glutinosa*.

Rozšíření: Evropa, Malá Asie, v ČR a SR řídký druh původnějších stanovišť.

14. *Antipus macropus* (Illiger, 1800) - Štúrovo (S-8278), 11.7.1987, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det.; Štúrovo, Hegy-Fárok (S-8177), 4.7.1993, 3 ex., Vávra lgt. et coll., St. det.; Hlohovec (S-7572), 29.7.1984, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: jihovýchodní až střední Evropa, Kavkaz, Malá Asie, Sýrie, Írán, na Slovensku severní hranice rozšíření, častěji jen v oblasti Slovenského krasu (Domica) - Strejček (1976).

15. *Cryptocephalus pini* (Linnaeus, 1758) - Týniště nad Orlicí (B-5862), 28.9.1987, 4 ex., Voda lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Rašovice (B-5862), 15.8.1989, více ex., Voda lgt. et coll., C. det., 3 ♂♂, 3 ♀♀ in coll. C.; Malacky (S-7568), 15.7.1979, 1 ex., St. lgt., det. et coll.

Rozšíření: Evropa, Sibiř, na Slovensku řidší než v Čechách.

16. *Cryptocephalus villosulus* Suffrian, 1847 - Hradište pod Vrátnom (S-7370), V.1984, 4 ex., Resl lgt., C. det., 2 ♂♂ in coll. C., 1 ♂ in coll. St.

Rozšíření: jihovýchodní část střední Evropy, Balkán, na Slovensku velmi vzácný, podle Roubala (1941) na *Quercus*.

17. *Cryptocephalus gamma* Herrich-Schäffer, 1829 - Tvrdosovce (S-7974), 5.6. 1983, 2 ex., Mantič lgt. et coll., St. det., VIII.1988, více ex., Resl lgt. et coll., C. det., VI.1993, více ex., St. et Mantič lgt. et coll.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa až západní Sibiř, na *Artemisia* sp. na slaných stanovištích, na Slovensku severozápadní hranice rozšíření.

18. *Cryptocephalus laevicollis* Gebler, 1830 - Plavecké Podhradie (S-7596), 7.5.1988, 1 ex., Jelínek lgt., C. det. et coll.; Zadiel (S-7391), 3.7.1980, 1 ex., Koloničný lgt., St. det. et coll.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa, západní Sibiř, Kazachstán, xerothermní druh, na Slovensku řídký.

19. *Cryptocephalus coerulescens* C. R. Sahlberg, 1839 - Soos (B-5840), 15.6.1987, 1 ex., H. lgt., Suchý det., St. coll., sbírán na *Betula* sp.; Týniště nad Orlicí (B-5862), 10.6.1987, 2 ex., Voda lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Rašovice (B-5862), 20.7.1990, 1 ♀, Voda lgt., C. det. et coll.

Rozšíření: Evropa, v ČR široce rozšířen, ale velmi vzácný.

20. *Cryptocephalus decemmaculatus* (Linnaeus, 1758) - Soos (B-5840), 15.6.1987, 2 ex., H. lgt., Suchý det., St. et Suchý coll., 8.6.1991, 7 ex., H. lgt., det. et coll., na listech dřevin na rašeliništi; Hradec Králové-Plachta (B-5861), 12.7.1991, 1 ex., Skalický lgt. et coll., C. det.; Rýmařov-Janovice (M-6069), 7.6.1989, 1 ex., St. lgt., det. et coll., na listu *Salix* sp. na rašelinné louce.

Rozšíření: střední a východní Evropa až Sibiř, v ČR řídký druh vlhkých původních stanovišť (rašeliniště).

21. *Cryptocephalus elongatus* Germar, 1824 - Lúka nad Váhom (S-7373), 31.3.1990, 1 ♂, Resl lgt. et coll., C. det.; Kováčov (S-8178), 7.5.1951, 1 ♂, K. Pospíšil lgt., C. det., in coll. St.

Rozšíření: Rakousko, Maďarsko, Balkán, evropská část býv. SSSR, na Slovensku vzácný xerothermní druh.

22. *Cryptocephalus frenatus* Laicharting, 1781 - Rokytov (S-6693), 4.6.1986, 1 ex., Černoch lgt. et coll., St. det.; Stakčín (S-6999), 14.7.1988, 1 ex., Prouza lgt. et coll., C. det. Rozšíření: střední Evropa, západní Sibiř, na Slovensku hlavně poblíž řek, na *Salix* spp., spíše submontánní.

23. *Cryptocephalus gridellii* Burlini, 1950 - Hronský Beňadik (S-7677), 14.5.1989, 1 ex., Jeniš lgt. et coll., C. det.; Zádiel (S-7391), 10.6.1972, 1 ex., Nežerka lgt., S. det. et coll.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa, málo známý druh, ze Slovenska poprvé udáván Králem (1967).

24. *Cryptocephalus imperialis* Laicharting, 1781 - Strachotín (M-7965), 5.6.1982, 1 ex., Orszulik lgt. et coll., St. det.; Výškov (M-6768), 3.7.1993, 1 ex., Šigut lgt. et coll., St. det.; Domaníky (S-7779), 28.6.1980, 1 ex., Mertlík lgt. et coll., St. det.; Muráň (S-7286), 6.7.1985, 1 ex., Mikát lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: jižní až střední Evropa, Malá Asie, na Moravě a Slovensku v teplejších oblastech široce rozšířen, ale většinou jen jednotlivě.

25. *Cryptocephalus janthinus* Germar, 1824 - Ostrava-Třebovice (M-6175), 3.6.1993, 1 ex., Mantič lgt. et coll., St. det.; Patince (S-8275), 9.7.1990, 15.7.1991, více ex., C. lgt., det. et coll., na *Lythrum salicaria* a *Lysimachia vulgaris*; Viničky (S-7696), 28.6.1982, 2 ex., St. lgt., det. et coll.; Somotor (S-7696), 6.8.1992, C. lgt., det. et coll.; Zatín (S-9597), 3.-6.7.1993, hojně, na *Lythrum salicaria*, C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: Středozeří, střední Evropa, na východ až po Kavkaz a ke Kaspickému moři, na Slovensku na vhodných stanovištích hojnější, na Moravě méně běžný.

26. *Cryptocephalus marginatus* Fabricius, 1781 - Třemešná ve Slezsku (M-5771), 20.5.1984, 1 ♂, Mikulenka lgt., St. det. et coll.; Beskydy, Metylovická Hůrka (M-6476), 24.5.1977, 1 ♀, Sitek lgt. et coll., St. det.; Beskydy, Velký Kobylík (M-6476), 1 ♂, Sitek lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: střední a jižní Evropa, v ČR široce rozšířen, ale vzácný.

27. *Cryptocephalus nitidulus* Fabricius, 1787 - Bulhary (M-7166), 23.7.1979, 1 ex., Klíma lgt. et coll., St. det.; Závod (S-7468), 3.6.1989, 2 ex., St. lgt., det. et coll.; Devínská Kobyla (S-7867), 13.6.1988, 1 ex., Halaša lgt., C. det. et coll.

Rozšíření: severní a střední Evropa, na východ až po Ural, na Slovensku a Moravě méně běžný druh.

28. *Cryptocephalus octomaculatus* Rossi, 1790 - Rohatec (M-7169), 16.7.1983, 3 ex., Resl lgt., C. det., in coll. Resl, C. et St.; Štúrovo (S-8177), 1.8.1981, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: jižní a střední Evropa, západní Sibiř, řídký, pozdně letní druh. Strejček (1993) jej z Moravy nemá, v poslední době uveden i z Čech (Doležal 1993).

29. *Cryptocephalus parvulus* O. F. Müller, 1776 - Postelov u Chocně (B-5962), 11.6.1990, 1 ex., Jelínek lgt. et coll., C. det.; Vysoká nad Labem (B-5861), 1990, 1 ex., Mikát lgt. et coll., C. det.; Nová Ves (B-5862), 12.8.1984, 2 ex., Voda lgt. et coll., C. det.; Týniště nad Orlicí-Křivina (B-5862), 16.5.1990, 1 ex., Voda lgt. et coll., C. det.; Adršpach (B-5362), 1.7.1988, 1 ex., Mertlík lgt. et coll., St. det.; Hronský Beňadik (S-7677), 15.5.1989, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det.; Palárikovo (S-7974), 6.6.1983, 2 ex., Orszulik lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: Evropa, Sibiř, Korea, Japonsko, v ČR a SR široce rozšířen, ale vzácný.

30. *Cryptocephalus punctiger* Paykull, 1799 - Rašovice (B-5862), 20.7.1990, 1 ex., Voda lgt. et coll., C. det.; Frýdek-Místek env., Metylvická Hůrka (M-6376), 16.6.1985, 1 ex., Sitek lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: severní a střední Evropa, v ČR v pahorkatinách a předhůřích, vzácný.

31. *Cryptocephalus quadriguttatus* Richter, 1820 - Uherský Brod (M-6971), 20.6.1978, 1 ex., Resl lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa, západní Sibiř, na Moravě velmi vzácný.

32. *Cryptocephalus quadripustulatus* Gyllenhal, 1813 - Malacky (S-7568), 22.5.1990, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det., sklepan s *Pinus* sp.

Rozšíření: střední až severní Evropa, Kavkaz, v ČR a SR široce rozšířený, ale velmi vzácný, nalézán na koniferách (*Picea*, *Pinus*).

33. *Cryptocephalus exiguus* Schneider, 1792 - Závod (S-7468), 3.6.1989, 2 ex., St. lgt., det. et coll., 22.6.1993, 12 ex., St. et Mantič lgt. et coll., St. det., smykem keřových *Salix* sp. Rozšíření: severní a střední Evropa, západní Sibiř, v SR a ČR velmi lokální, rašelinné louky, na keřových *Salix*.

34. *Cryptocephalus frontalis* Marsham, 1802 - Trusnov (B-5962), 27.5.1984, 1 ♀, Prouza lgt., C. det. et coll.

Rozšíření: střední a severní Evropa, západní Sibiř, v ČR velmi vzácný.

35. *Cryptocephalus planifrons* Weise, 1882 - Somotor (S-7696), 6.8.1992, 1 ♂, 2 ♀♀, na vegetaci kolem malé bažinky, C. lgt., det. et coll.; Zátín (S-7597), 3.-6.7.1993, 35 ex., C. et Fornůsek lgt. et coll., C. det., 2 ♂♂, 18 ♀♀ in coll. C., na *Lythrum salicaria*.

Rozšíření: Rakousko, Maďarsko, Ukrajina, Balkán, západní Sibiř, pro Slovensko nový druh.

36. *Cryptocephalus querceti* Suffrian, 1848 - Lány (B-5849), 10.6.1988, 12 ex., Rébl lgt., St. det. et coll.

Rozšíření: Evropa, Malá Asie, západní Sibiř, méně běžný druh.

37. *Cryptocephalus saliceti* Zebe, 1855 - Mistrovice (B-5965), 24.8.1987, 2 ex., Skalický lgt., C. det. et coll.; Rokytice v Orlických horách (B-5864), 14.8.1991, 1 ex., Voda lgt. et coll., C. det.; Zlaté Hory (M-5770), 20.7.1986, 1 ex., St. lgt., det. et coll.; Beskydy, Dolní Bečva (M-6576), 1.7.1990, 1 ex., Koloničný lgt. St. det. et coll.; Zádíel (S-7391), 30.6.1986, 1 ex., Jelínek lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: střední Evropa, na sever až do Finska, vzácnější druh předhůří.

38. *Chrysolina chalcites* (Germar, 1824) - Kamenica nad Hronom (S-8178), 5.6.1983, více ex., St., Orszulik et Klíma lgt. et coll., St. det., okraj pole, na Brassicaceae; Cabaj-Čápor-Pereš (S-7773), 6.7.1991, více ex., C. lgt., det. et coll., na Brassicaceae. Rozšíření: střední a východní Evropa, Kavkaz, Malá Asie, Sýrie, střední Asie, na jihozápadním Slovensku severní hranice rozšíření.

39. *Chrysolina reitteri* (Weise, 1884) (= *lurida* Linnaeus, 1767) - Štúrovo, Hegy-Fárok (S-8177), 21.4.1985, 1 ex., Orszulik lgt., C. det., Strejček rev. det., in coll. St., na stepi pod kamenem.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa, Kavkaz, Malá Asie, jižní Sibiř, pro Slovensko má Roubal (1941) jen 2 nejisté literární údaje. Potvrzení výskytu na Slovensku.

40. *Chrysolina kuesteri kuesteri* (Helliesen, 1912) - Bzenec, váté písky (M-7069), 26.4.1986, 1 ex., Jelínek lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: jižní a střední Evropa, na Moravě méně běžný druh.

41. *Chrysolina rossia* (Illiger, 1802) - Plášťovce (S-7879), 1.6.1982, více ex., Klíma lgt. et coll., St. det., VI.1990, hojně, více ex., C. lgt., det. et coll.; Cabaj-Čápor-Pereš (S-7773), 6.7.1991, 4 ex., C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: jihovýchodní Evropa, na sever Rakousko, Morava, Slovensko, na jihozápadním Slovensku místy hojná.

42. *Chrysolina aurichalcea bohémica* G. Müller, 1948 - Lovosice, vrch Lovoš (B-5450), 13.9.1986, 6 ex., Prouza lgt. et coll., C. det., 1 ♂, 2 ♀ in coll. C.

Rozšíření: středoevropská rasa evropsko-sibiřského druhu, v Čechách lokální druh xerothermních stanovišť.

43. *Chrysolina didymata didymata* (Scriba, 1791) - Domica (S-7588), 21.8.1980, 1 ♀, Marek lgt., C. det. et coll.

Rozšíření: jižní Evropa, jih střední Evropy, Malá Asie, Roubal (1941) udává Zemplín a Pl. Sv. Mikuláš. Strejček (1993) uvádí výskyt na Slovensku s otazníkem. Potvrzení výskytu na Slovensku.

44. *Chrysolina carnifex carnifex* Fabricius, 1792 - Chotín (S-8175), 11.8.1991, 25 ex., St. et Orszulik lgt. et coll. (4 ex. in coll. St.), St. det., pod slámou na písku, 20.7.1992, 10 ♂♂, 12 ♀♀, C. lgt., det. et coll., pod předměty na písku.

Rozšíření: Francie, střední Evropa, Ukrajina, ze Slovenska poprvé udán Roubalem (1941) - Somotor, vzácný psammodilní druh.

45. *Chrysolina analis* (Linnaeus, 1767) - Hradec Králové-Plachta (B-5861), 10.10.1988, 4 ex., Prouza lgt. et coll., C. det., 27.8.1989, více ex., Mikát lgt. et coll., C. det.; Týniště nad Orlicí (B-5862), 12.9.1988, 1 ex., Voda lgt. et coll., C. det.

Rozšíření: Evropa, v ČR vzácnější druh.

46. *Oreina bifrons decora* (Richter, 1820) - Horní Morava (B-5866), 6.8.1989, více ex., C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: Sudety, vzácný druh, i v Polsku, hojněji jen v oblasti Králického Sněžníku - Burakowski et al. (1990).

47. *Oreina viridis* (Duftschmid, 1825) - Vysoké Tatry, Popradské pleso (S-6886), 15.9.1991, 1 ♂, Halaša lgt., C. det. et coll., determinace dle penisu.

Rozšíření: horský druh, Pyreneje, Vogézy, Alpy, Karpaty, Dináry, na Slovensku velmi vzácný, dosud jen Vysoké Tatry.

48. *Oreina plagiata plagiata* (Suffrian, 1861) - Nízké Tatry, Ohniště (S-6984), 27.7.1985, 1 ex., Orszulik lgt. et coll. St. det.

Rozšíření: Karpaty (nominální poddruh), východní Alpy, Dináry, na Slovensku jednotlivě.

49. *Oreina virgulata* (Germar, 1824) - Západní Tatry, Roháčská dolina (S-6784), 6.7.1985, 3 ex., Waligora lgt., St. det. et coll.

Rozšíření: hory jižní a střední Evropy, na Slovensku vzácnější druh.

50. *Phaedon segnis* (Weise, 1884) - Dolný Harmanec (S-7180), 24.7.1980, 1 ♂, Prouza lgt., C. det. et coll.; Velká Fatra, Křižná (S-7180), 15.8.1981, 1 ex., St. lgt., det. et coll.; Blatnica (S-7079), 14.7.1983, 1 ex., Jeniš lgt. et coll., C. det.; Nízké Tatry, Krakova hoľa (S-7083), 1.7.1988, 1 ♀, C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: středoevropský horský druh, na Slovensku jednotlivě.

51. *Prasocuris juncii* (Brahm, 1790) - Paskov (M-6275), 7.6.1988, 1 ex., Vávra lgt. et coll., St. det.; Čejč (M-7067), 28.3.1982, 1 ex., Orszulik lgt. et coll., St. det.; Olomouc (M-6469), 10.6.1984, více ex., Fornůsek lgt., det. et coll., St. rev. det.; Šiba (S-6793), 17.6.1988, 1 ex., Prouza lgt. et coll., C. det.; Turňa nad Bodvou (S-7391), 7.4.1986, 3 ex., Kajfoš lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: Evropa, Kavkaz, jižní Sibiř, severní Afrika, u nás po celém území, u potůčků a rybníků, na *Veronica beccabunga*.

52. *Chrysomela lapponica* Linnaeus, 1758 - Adršpach (B-5362), 1.7.1988, 3 ex., Mertlík lgt. et coll., St. det.; Poříčany-Kersko (B-5855), 24.10.1981, 1 ex., Mantič lgt., St. det. et coll.; Žamberk (B-5964), 10.5.1969, 1 ex., Resl. lgt. et coll., C. det.; Modrava (B-6946), 26.5.1990, 1 ex., David lgt. et coll., C. det.; Vysoké Tatry, Sliezský dom (S-6886), 25.6.1986, 2 ex., Paikert lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: severní palearkt, v ČR a SR chladnomilnější, vzácný druh.

53. *Chrysomela collaris* Linnaeus, 1758 - Zádiel (S-7391), 28.6.1964, 2 ex., Paikert lgt. et coll., St. det.; Vernár (S-7187), 18.6.1988, více ex., na *Salix* sp., C. et Prouza lgt. et coll., C. det.; Závod (S-7468), 18.6.1988, více ex., Jeniš lgt., det. et coll., St. rev. det.; Kamenica nad Hronom (S-8178), 13.6.1981, 1 ex., Mertlík lgt. et coll., St. det.

Rozšíření: střední a severní Evropa, Sibiř, severovýchodní Čína, v ČR a SR velmi lokální, někdy hromadně.

54. *Gonioctena olivacea* (Forster, 1771) - Třemešná ve Slezsku (M-5871), 17.7.1991, více ex., St. lgt., det. et coll.; Dolní Povelice (M-5771), 15.8.1991, více ex., St. lgt., det. et coll.; Jindřichov ve Slezsku (M-5771), 28.9.1991, 2 ex., Boža lgt., St. det. et coll., vše na *Sarothamnus scoparius*.

Rozšíření: jižní a střední Evropa, severozápadní Afrika, v ČR druh s lokálním rozšířením, západní Čechy - Suchý (1992), severní Morava.

55. *Galeruca dahli dahli* Joannis, 1866 - Závod (S-7468), 23.6.1993, více ex., St., Mantič et Boža lgt. et coll., St. det.; Hronský Beňadik (S-7677), 11.6.1989, 2 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.

Rozšíření: střední Evropa, ze Slovenska udává Roubal (1941) Malé Karpaty, celkově málo známý druh.

56. *Galeruca interrupta interrupta* Illiger, 1802 - Malacky (S-7568), 10.10.1982, 2 ex., Orszulik lgt. et coll., St. det., 1 ♀ in coll. St.; Závod (S-7468), V.1993, více ex., Benedikt lgt., det. et coll., St. rev. det., 1 ex. in coll. St.

Rozšíření: jihozápadní a střední Evropa, severní Afrika, Roubal (1941) udává "Lučenec (Slanec)", na Slovensku vzácný.

57. *Galeruca laticollis laticollis* C.R. Sahlberg, 1837 - Hlinné (B-5763), 7.8.1986, 2 ex., Prouza lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Bartošovice (B-5864), 13.7.1990, 2 ex., Jelínek lgt. et coll., C. det., 1 ♀ in coll. C.; Týniště nad Orlicí (B-5862), 15.7.1990, více ex., Voda lgt. et coll., C. det., 5 ♂♂, 5 ♀♀ in coll. C.; Jeseníky, Skřítek (M-5968), 25.8.1973, 1 ♂, Malec lgt., C. det. et coll.; Študlov (M-6874), VII. 1989, 1 ex., Resl lgt. et coll., C. det.; Ružomberok (S-6981), 15.9.1991, více ex., St., Koloničný et Boža lgt. et coll. (3 ♂♂, 5 ♀♀ in coll. St.); Slovenský Ráj (S-7088), 17. - 25.7.1987, 2 ex., Kaňok lgt., in coll. Kuboň, St. det.

Rozšíření: severní a střední Evropa, na východ až po Ural, v ČR a SR pozdně letní druh nižších horských poloh a předhůří.

58. *Galeruca melanocephala melanocephala* Ponza, 1805 - Kamenica nad Hronom (S-8178), 3.4.1988, 1 ex., Vávra lgt. et coll., St. det.; Plášťovce (S-7879), 1 ex., St. lgt., det. et coll., v detritu na zpustlé vinici; Dudince (S-7879), VIII.1992, 2 ex., Mantič lgt., det. et coll., St. rev. det.; Boľ (S-7597), 5.3.1989, 1 ex., Fornůsek lgt. et coll., C. det., 29.10.1992, 1 ex. Orszulik lgt. et coll., St. det., v náplavech Latorice.

Rozšíření: jižní Evropa až jih střední Evropy, podle Roubala (1941) "Levice, Lučenec (Slanec)", xerothermní, bezkřídlý druh, na Slovensku v nejteplejších oblastech.

59. *Galeruca rufa* (Germar, 1824) - Kamenica nad Hronom (S-8178), 31.4.1978, 2 ex., St. lgt., det. et coll.; Plášťovce (S-7879), 4.-5.6. a 9.7.1988, více ex., St. lgt. et det., 10 ex. in coll. St., v detritu na zpustlých vinicích.

Rozšíření: jižní a jihovýchodní Evropa, Malá Asie, na Slovensku v nejteplejších polohách, někdy hromadně.

60. *Aphthona czwalinai* Weise, 1888 - Vrbová nad Váhom (S-8174), 23.5.1993, více ex., na *Euphorbia* sp., C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: středoevropský druh, Roubal (1941) uvádí ze Slovenska jediný lit. údaj - "Torna [= Turna nad Bodvou] - Laco".

61. *Altica cornivorax* Král, 1969 - Čičov (S-8272), 24.5.1993, 2 ♂♂, 12 ♀♀; Kameničná-Lobok (S-8174), 26.5.1993, 2 ♂♂, 13 ♀♀, na *Cornus sanguinea* v zastíněných místech, vše C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: jižní Slovensko, Maďarsko, Rakousko, Turecko, Bulharsko. Znalosti o výskytu na Slovensku jsou zatím nedostatečné.

62. *Chaetocnema conducta* (Motschulsky, 1838) - Zatín (S-7597), 3.-6.7.1993, 6 ♂♂, 14 ♀♀, na vegetaci kolem bažin; Patince (S-8275), 19.7.1993, 4 ♂♂, 11 ♀♀, na vegetaci kolem kanálu, vše C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: jižní a východní Evropa, Malá Asie, Írán, Kazachstán, severní Afrika, na Slovensku vzácný mokřadní druh.

63. *Chaetocnema major* (Jacquelin du Val, 1852) - Kamenica nad Hronom (S-8178), 27.5.1992, 1 ♀, Kameničná-Lobok (S-8174), 26.5.1993, 1 ♂, 1 ♀; Zatín (S-7597), 3.-6.7.1993, 5 ♀♀; 21.-23.5.1994, více ex.; Patince (S-8275), 18.7.1993, 1 ♀; Velký Lél (S-8273), 3.7.1994, 1 ♀; Solníčka (S-7597), 13.8.1994, 2 imaturní ♀♀; Ladmovce (S-7596), 15.8.1994, 2 ♀♀; vždy na vegetaci poblíž vody, vše C. lgt., det. et coll.

Rozšíření: jižní Evropa, evropská část bývalého SSSR, Malá Asie, Maroko. Výskyt tohoto druhu ve střední Evropě udává poprvé Král (1954) ze Štúrova jako nový a neočekávaný druh

pro území ČSR. Mohr (1966) jej ze střední Evropy neuvádí. Protože jde o druh velice nápadný a od příbuzné *C. chlorophana* (Duftschmid, 1825) snadno odlišitelný, je málo pravděpodobné, že by byl přehlédnut takovými sběrateli, jako byl Roubal. Z průzkumu močálovitých lokalit Podunají a Potisí v posledních třech letech můžeme usuzovat, že *C. major* se vyskytuje v těchto oblastech na příhodných místech téměř všude a je dalším příkladem šíření teplomilného jižního druhu na sever v poslední době.

64. *Chaetocnema aeresa* (Letzner, 1846) - Žamberk (B-5964), květen - říjen 1993, více ex., C. lgt. det. et coll., maximum výskytu v červnu, brouci většinou na dolních partiích *Heleocharis ovata*; Zátín (S-7597), 3.-6.7.1993, více ex., C. et Fornůsek lgt. et coll., C. det., na *Heleocharis ovata*.

Rozšíření: Evropa, střední Asie, Sibiř, v ČR a SR méně běžný druh.

65. *Chaetocnema compressa* (Letzner, 1846) - Bara (S-7596), 21.6.1992, 1 ♀, C. lgt., det. et coll., sesmýkán na stepi.

Rozšíření: střední a východní Evropa. Roubal (1941) uvádí ze Slovenska "Malé Karpaty (Píla) a Nové Zámky".

66. *Chaetocnema confusa* (Boheman, 1851) - Zátín (S-7597), 3.-6.7.1993, 4 ♀♀, C. lgt., det. et coll., na vegetaci kolem bažin.

Rozšíření: střední a severní Evropa. Roubal (1941) uvádí Podunají, vzácný druh vlhkých stanovišť.

67. *Chaetocnema mannerheimi* (Gyllenhal, 1827) - Zátín (S-7597), 3.-6.7.1993, 5 ♂♂, 10 ♀♀, C. lgt., det. et coll., na vegetaci kolem bažin.

Rozšíření: střední a severní Evropa, Malá Asie, Sibiř, na Slovensku řídký mokřadní druh.

68. *Chaetocnema obesa* (Boieldieu, 1859) - Velké Trakany (S-7698), 20.6.1992, 1 ♀, C. lgt., det. et coll., na břehu mrtvého ramena Tisy; Zátín (S-7597), 3.-6.7.1993, cca 30 ex., C. et Fornůsek lgt. et coll., C. det., na vegetaci kolem bažin.

Rozšíření: jižní Evropa, jih střední Evropy, Malá Asie, Kavkaz, na Slovensku vzácnější druh.

69. *Chaetocnema sahlbergi* (Gyllenhal, 1827) - Hradec Králové-Plachta (B-5860), 3.7.1991, 1 ♀, C. lgt., det. et coll., na zemi v okolí tůňky.

Rozšíření: Evropa, Kavkaz. Výskyt v Čechách je dosud nedostatečně znám.

70. *Cassida canaliculata* (Laicharting, 1781) - Štúrovo (S-8177), 19.4.1985, 2 ex., Orszulik lgt. et coll., St. det.; Malá nad Hronom (S-8178), 5.5.1982, 1 ex., Klíma lgt., St. det.

Rozšíření: jižní a jihovýchodní Evropa, na Slovensku vzácnější druh.

71. *Cassida lineola* Creutzer, 1799 - Malacky (S-7568), 21.6.1983, 5 ex., Kolibáč lgt., St. det. et coll.

Rozšíření: od jižní a jihovýchodní Evropy až do Číny, na Slovensku vzácný.

SOUHRN

Ve svém příspěvku podáváme výsledky naší sběratelské a determinační činnosti v čeledi Chrysomelidae. Uvádíme nálezy celkem 71 vzácnějších nebo méně známých druhů z Čech, Moravy a Slovenska spolu s poznámkami o jejich chorologii. *Cryptocephalus planifrons* je nový pro Slovensko. Nálezy druhů *Chrysolina reitteri*, *Chrysolina didymata* a *Chaetocnema major* jsou první doložené údaje ze Slovenska.

LITERATURA

- BOROWIEC L. 1983: Zoogeographical study on Donaciinae of the World (Coleoptera, Chrysomelidae). *Pol. Pis. Entomol.*, 53: 433- 518.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M. & STEFANSKA J. 1990: *Chrzaszczce - Coleoptera, Stonkowate - Chrysomelidae*. Cz. 1. *Katalog Fauny Polski. Cz. XXIII, T. 16*. PWN, Warszawa, 279 pp. (in Polish).
- DOLEŽAL Z. 1993: Mandelinky rodu *Cryptocephalus* v západních Čechách. *Živa*, 41[79]: 169-170 (in Czech).
- GRUJEV B. & TOMOV V. 1984: *Col. - Chrysomelidae. I. Fauna na Balgaria T. 13*. IBAN, Sofia, 219 pp. (in Bulgarian).
- GRUJEV B. & TOMOV V. 1986: *Col. - Chrysomelidae. II. Fauna na Balgaria T. 16*. IBAN, Sofia, 388 pp. (in Bulgarian).
- KRÁL J. 1954: Příspěvek k poznání dřepčků zříteny Československa (6). (Beitrag zur Kenntnis der Halticiden der Tschechoslowakei (Col., Chrysomeloidea)). *Ročen. Čs. Společ. Entomol.*, 51: 177-180 (in Czech, German and Russian abstr.).
- KRÁL J. 1967: Tři druhy rodu *Cryptocephalus* Geoffroy, nové pro Československo (Col., Phyt., Chrys.). (Drei Arten der Gattung *Cryptocephalus*, neu für die Tschechoslowakei (Col., Phyt., Chrys.)). *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 3: 23-26 (in Czech, German abstr.).
- MOHR K. H. 1966: Chrysomelidae, pp. 95-299. In: FREUDE H., HARDE K. W. & LOHSE G. A. (eds.): *Die Käfer Mitteleuropas*, 9. Goecke & Evers, Krefeld, 299 pp.
- NOVÁK I. 1989: Seznam lokalit a jejich kódů pro síťové mapování entomofauny Československa. [The list of localities and their codes for grid mapping of entomofauna of Czechoslovakia]. *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 25(1-2): 3-84 (in Czech).
- ROUBAL J. 1941: *Katalog Coleopter (brouků) Slovenska a východních Karpat. Díl III. Orbis*, Praha, 363 pp. (in Czech).
- STREJČEK J. 1976: Příspěvek k poznání fauny brouků čeledi Chrysomelidae a Bruchidae v Československu. (Beitrag zur Kenntnis der Käferfauna der Familien Chrysomelidae und Bruchidae in der Tschechoslowakei). *Zpr. Čs. Společ. Entomol. ČSAV*, 12: 59-67 (in Czech, German abstr.).
- STREJČEK J. 1993: Chrysomelidae, pp. 123-132. In: JELÍNEK J. (ed.): Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). (Seznam československých brouků). *Fol. Heyrovskyana, Suppl. 1*: 3-172 (in English and Czech).
- SUCHÝ J. 1990: *Phytodecta (Spartophila) olivacea* (Forster) v západních Čechách. *Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Společ. Entomol. ČSAV (Plzeň), Suppl. 3*: 49-52.
- WARCHALOWSKI A. 1971: *Klucze do oznaczania owadów Polski. Cz. XIX. Chrzaszczce - Coleoptera. Zesz. 94a. Stonkowate - Chrysomelidae*. PWN, Warszawa, 113 pp. (in Polish).
- WARCHALOWSKI A. 1973: *Klucze do oznaczania owadów Polski. Cz. XIX. Chrzaszczce - Coleoptera. Zesz. 94b. Stonkowate - Chrysomelidae*. PWN, Warszawa, 79 pp. (in Polish).
- WARCHALOWSKI A. 1978: *Klucze do oznaczania owadów Polski, Cz. XIX. Chrzaszczce - Coleoptera. Zesz. 94c. Stonkowate - Chrysomelidae*. PWN, Warszawa, 157 pp. (in Polish).
- WĘGRZECKI M. 1963: Materiały do poznania rodziny Chrysomelidae (Coleoptera). (Contribution to the knowledge of the family Chrysomelidae (Coleoptera)). *Fragm. Faunistica*, 11: 1-19 (in Polish, Russian and English abstr.).